

Tekst groeidocument Zutphen

BLAD 1

Visie landelijk gebied Zutphen

Er is een interactieve visie kaart voor het Landelijk Gebied van Zutphen ontwikkeld, [klik hier](#) voor de weergave. Als u deze niet kunt lezen is hier een uitgeschreven versie ervan.

BLAD 2 Welkom

Welkom bij het interactieve verslag over de Visie landelijk gebied van Zutphen!

Tijdens dit project stellen we stapsgewijs een vernieuwde visie op voor het landelijk gebied en vragen we u mee te denken en het college hierin te adviseren. Het project bestaat uit vier stappen, waarbij we de eerste drie samen doorlopen:

1. Wensen en ideeën verzamelen
2. Keuzes verkennen
3. Presentatie van de nieuwe visie
4. Vaststellen van de visie

Klik op één van deze knoppen om naar die stap in het document te gaan.

Waarom een nieuwe visie?

In de nieuwe Omgevingsvisie kijkt de gemeente Zutphen vooruit naar 2040. Hoe zien Zutphen er dan uit? Hoe zorgen we dat het dan ook prettig wonen, werken, ondernemen en recreëren is? De omgevingsvisie bevat de kaders en uitgangspunten voor nieuwe initiatieven en plannen.

Voor het landelijk gebied is in de Omgevingsvisie voortgebouwd op de [huidige Visie Landelijk Gebied uit 2015](#). Maar er is de afgelopen 10 jaar veel veranderd. Denk aan de opgaven op het gebied van klimaat, natuur, woningbouw en plattelandseconomie. Er is daarom een eerste herziening nodig op de Omgevingsvisie, specifiek voor het landelijk gebied. Het doel is dat deze eerste herziening als een kompas kan dienen, inspireert en duidelijkheid biedt naar de toekomst voor alle ontwikkelingen in het landelijk gebied. Hierbij nemen we de goede dingen uit de huidige visie over, de beschrijving van het landschaps-DNA.

Wilt u meer weten over de Omgevingsvisie? [Klik dan hier](#).

BLAD 3 Overzichtskaart

In de overzichtskaart worden de verschillende landschapstypen en zones van het buitengebied beschreven, deze komen uit de [huidige visie Landelijk Gebied](#). Klik op de knoppen en ontdek het Zutphens buitengebied!

BLAD 4 Overzichtskaart

In Zutphen zijn verschillende landschapstypen nog duidelijk beleefbaar. Aan de westzijde het open en meer robuuste landschap gevormd door de IJssel en aan de oostzijde het (half)open tot besloten dekzandlandschap. Deze oude landschapstypen zijn nog steeds te herkennen dankzij oude structuren, landgoederen en andere cultuurhistorische elementen. Door schaalvergroting in de landbouw de omvang deels gewijzigd, maarde verschillen tussen bijvoorbeeld de historische essen- en nattere broeklandschap zijn nog steeds duidelijk herkenbaar. Langs de randen van het stedelijke gebied is het landschap wat meer versnipperd en verstoord.

In het landelijk gebied van Zutphen vinden we de volgende landschapstypen met ieder hun specifieke cultuurhistorische kenmerken:

- Uiterwaarden, kronkelwaarden en komgronden van de IJssel;
- Rivierduin van de IJssel;
- Kampen- en essenlandschap;
- Broeklanden;
- Beekdalen;
- Bos en landgoederen.

BLAD 5 Zones hoofdpagina

ZONES

De huidige visie van het landelijk gebied van Zutphen is het landelijk gebied verdeeld in vier zones. Elke zone kent eigen accenten en speerpunten die inspiratie bieden voor de ontwikkeling van het landelijk gebied in de toekomst. In de actualisatie verkennen we of deze zones behouden blijven of dat aanpassing nodig is, ook wordt er rekening gehouden met de zoekgebieden vanuit de omgevingsvisie.

De vier zones in de huidige visie:

- De IJsselzone
- De groene stadszone
- De agrarische zone
- De landgoederen en natuurzone

BLAD 6 Zones

IJSSELZONE

De zones rondom Zutphen worden onderling verbonden door verschillende dragers in het landschap. Het gaat dan om wegen, rivieren en beken. De IJssel, Berkel, Onderlaatsche Laak en de Vierakkersche Laak vormen ruimtelijk en ecologisch belangrijke dragers van het landelijk gebied van Zutphen. Zij verbinden de stad met het landelijk gebied. Deze blauwe dragers hebben ook een betekenis als ecologische verbinding voor flora en fauna. Daarnaast zijn het uitgelezen structuren voor recreatieve routes die de stad en het landelijk gebied met elkaar verbinden.

BLAD 7 Zones

De groene stadszone

Direct rondom het stedelijke gebied van Zutphen onderscheiden we een zone waarvan de identiteit bepaald wordt door een mozaïek van landgoederen, stads- en moestuinen, (natuur)speel- en recreatieplekken, afwisselende agrarische activiteiten, bed en breakfast, theetuinen, etc. ingebed in een groen, lommerrijk en afwisselend landschap. Een landelijk gebied dat voor de stadsbewoners aantrekkelijk is om te recreëren, dichtbij huis en een gebied dat goed te bereiken en ontsloten is. Binnen deze zone liggen vanuit de omgevingsvisie zoekgebieden voor wonen, bedrijventerreinen en zonne energie. Dit zit nog in de verkennende fase, er zijn nog geen concrete plannen vastgesteld.

BLAD 8 Zones

De agrarische zone

Buiten deze groene stadszone is de agrarische zone gelegen. Het gebied staat hier vooral ten dienste van de agrariër en biedt ruime en flexibele mogelijkheden voor een goed functionerend en economisch rendabel bedrijf. Daarnaast wordt ook in dit gebied ingezet op het benutten van kansen voor de vrijetijdseconomie en een goed vestigingsklimaat voor andere vormen van bedrijvigheid.

BLAD 9 Zones

De landgoederen- en natuurzone

Aan de buitenranden van de gemeente Zutphen aan de oost- en westzijde, verbonden met de buurgemeenten, ligt de landgoederen- en natuurzone. De grote aaneengesloten bos- en natuurgebieden van de landgoederen, het Grote Veld, het Berkeldal, de Baakse beek en de oude meander van de IJssel bepalen de identiteit van deze zone. Het behouden en ontwikkelen van de natuurdoelen staan hier voorop. De landgoederen aan de oostkant van Zutphen, op de overgang naar Vorden en aan de noordkant richting Eefde, vormen door hun cultuurhistorische en natuurwaarden een aantrekkelijk recreatiegebied voor Zutphen en omstreken. Hier komen bezoekers van buiten de stad op af.

BLAD 10 Eerste werkatelier

Op 21 november 2024 vond de eerste bijeenkomst plaats, waarin stakeholders en bewoners van het buitengebied in aparte werkateliers nadachten over de toekomst voor het landelijk gebied van Zutphen. Op deze pagina vindt u de resultaten van het eerste werkatelier waarbij de input van de stakeholders (in groen) en bewoners (in blauw) naast elkaar staan.

Klik op de woordenwolk, wensen & ideeën of stellingen om de resultaten te zien.

Er waren tijdens het atelier ook vragen en opmerkingen over de Omgevingsvisie. Deze zijn met het betreffende team van de gemeente gedeeld, maar buiten dit verslag gelaten. Wilt u meer over weten over de omgevingsvisie, dan kunt u [hier meer informatie vinden](#).

Er waren ruim de 90 bewoners aanwezig gedurende de avond. En de volgende stakeholders:

- LTO-Noord afdeling West-Achterhoek
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Vogelwerkgroep

- Fietzersbond
- IVN (Instituut voor Natuurbeschermingseducatie)
- Schaapskudde De Belhamel
- Gemeente Lochem
- Gemeente Bronckhorst
- Gemeente Brummen
- Gemeente Voorst
- Waterschap Rijn en IJssel
- Provincie Gelderland
- VNOG (Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland)
- GGD (Gemeentelijke gezondheidsdienst)
- Regio Stedendriehoek

Resultaten woordenwolk

De volgende antwoorden op de vraag “Wat is het eerste woord dat bij jou opkomt als je denkt aan het landelijk gebied van Zutphen?” zijn benoemd door stakeholders:

- Natuur
- Agrariërs
- Bedrijventerrein
- Boeren
- Mooi
- Grasland, bos en koeien
- Klein
- Wisselwerking
- Klimaat bestendig
- Buiten
- Aantrekkelijk buitengebied qua landschap en natuur
- Natuur
- Gewild
- Mijn jeugd
- Uitgestrekt
- Water
- Klein
- Klein
- Oude IJssel
- Natuur
- Uiterwaarden

Bewoners beantwoordde de vraag als volgt:

- Vrijheid
- Boeren
- Dun bevolkt
- Groen
- Blij zijn met wat er is
- In rust genieten!
- Behoud agrarisch gebied
- Natuur
- Landelijke rust, oase van ontspanning
- Onvoldoende (qua omvang)
- Noaberschap
- Mooi agrarisch gebied
- Ruimte

- Rust
- Ondergewaardeerd
- Groen wonen
- Veel woongebied
- Leefbaar
- Openland
- Vol
- Natuur-groen
- Natuur
- Rust
- Natuur
- Open gebied
- Uitloopgebied
- Vrijheid
- Rust
- Rust
- Bewaken
- Recreatie
- Rivierenland
- Natuur en boer
- Diversiteit
- Levendigheid
- Eigen grond
- Rust
- Ruimte
- Ruimte
- Onder druk
- Natuur
- Natuur

BLAD 11 Wensen en ideeën

Tijdens het eerste werkatelier kregen stakeholders en bewoners de kans om input te leveren aan verschillende thematafels. De wensen en ideeën zijn hiernaast uiteengezet. Klik op één van de thema's om de resultaten te zien.

Klimaatadaptatie

Bewoners

Uit de reacties blijkt dat het buitengebied met name last heeft van droogte. Ook speelt er het gevoel dat de stad voorrang heeft op water in tijden van droogte. De bewoners stellen voor om meer water te bergen in bijv. beken en singels, waterbuffers te creëren, regenwater zoveel mogelijk vasthouden en niet te veel afwateren en het omvormen van houtopstanden met bomen die beter droogte resistent zijn. Daarnaast moet er veilig gewoond kunnen worden in 'natte' gebieden en niet in te lage gebieden gebouwd worden.

Stakeholders

Anticiperen op extremere weersomstandigheden is belangrijk en het landschap zal hierop afgestemd moeten worden. Water en bodem sturend is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Zo is het belangrijk om meer waterberging te creëren en water vast te houden om drogere periodes te overbruggen; de IJssel ruimte geven en landgebruik aanpassen aan de bodem (natte teelten op natte gronden). Daarnaast is de wens om geen zonnevelden te realiseren maar zoveel mogelijk zonnepanelen op daken te plaatsen.

Notities op kaart:

Bewoners

- 4x Zon op dak
- Wij hebben juist veel last van droogte gehad (scheuren in huis) Rijksweg
 - o 3x Beter regeling van grondwaterstand, bij droogte niet te veel afwateren
 - Van belang voor m.n. monumenten. Behoud hiervan vereist goed inzicht in waterbeheersing
- 2x Waterberging → beken
- Veilig en droog wonen in het 'natte' gebied
- Water beter kunnen afvoeren bij natte omstandigheden
- Daar aanpassen wat nodig is om te wonen/ werken
- Stapsgevoel omvormen van houtopstanden met bomen die beter droogte resistent zijn
- Meer bos en singels
- Water in buitengebied moet belangrijker worden, nu is het naar de stad belangrijker: beter verdelen van water bij droogte.
- Natuurlijke waterbuffer
- Nieuwbouw: niet te laag (t.o.v. waterpeil) en voorzien van wateropvang/-berging en zuinig gebruik van drinkwater
- Veel (hogere) begroeiing om regenwater beter op te vangen en vast te houden
- Natuur past zichzelf aan; wij moeten aanpassen met CO2-reductie
- Multifunctionele waterberging IJssel (watersport)

Stakeholders:

- Afstemmen met Lochem wensen en ideeën (Berkel en Eefsebeek)
- Rekening houden toename van dynamiek (nat/droog) keuzes maken voor natste gebieden
- Geen zonnevelden of moderne windmolens
- Ander landgebruik 'natte gewassen' nabij rivier IJssel
- 2x Ruimte voor de IJssel
- 2x Water & bodem sturend
- Focus op meer verdrogingsbestendige natuur
- Verbeteren sponswerking van de bodem
- Ruimte bieden voor waterberging
- Beken en rivieren ruimte geven voor vasthouden water + inzet om verdroging tegen te gaan
- Natuur beter beschermen tegen verdroging
- Landbouwgronden behouden
- Zorg voor waterberging en waterveiligheid
- Zonnepanelen op daken (anders is gebied verpest voor natuurwaarden)
- Watersysteemherstel leestensebroek koppel & kansen water voor Zutphen (droogte aanpak achterhoek)
- Vergroening en betere afwatering bedrijventerrein
- Meer inzet op lanen en houtwallen, groen langs wegen, op erven
- EOS (extra opslagsysteem) in relatie tot brandveiligheid
- Neem de klimaatverandering mee in je huizen die je nu maakt
- Meer schaduw op fietsverbindingroutes in het westen (en zuiden)
- Onderhouden putten waar water zakt

Natuur en biodiversiteit

Bewoners

Uit de reacties blijkt dat het behouden van landbouwgronden belangrijk is en het landelijk gebied natuurlijker ingericht moet worden (t.b.v. de biodiversiteit). Zuinig zijn op de (kleine) agrarische bedrijven wordt ook belangrijk gevonden, zij zijn de beheerders van het landschap. Er worden voorstellen gedaan voor een natuur inclusievere landbouw: extensief beheer, natuurlijke weilanden, meer diverse gewassen, voedselbossen, grote landbouwgronden opdelen voor meer beschutting voor

dieren en het maaibeeld aanpassen (verminderen). Daarnaast worden er voor de openbare ruimte ook voorstellen gedaan zoals het inzaaien van bermen met wilde bloemen, oude houtsingels en laanstructuren terugbrengen, jacht verbod, gebruik van inheemse beplanting en voedselhagen voor dieren. Natte gebieden, uitloopgebieden en land rondom de Berkel zijn gebieden t.b.v. natuurontwikkeling met natuurlijk landschapsbeleid (grote grazers).

Stakeholders

Bij thema natuur & biodiversiteit komt de groenblauwe dooradering in het landschap en het versterken van de huidige natuur naar voren. Hierbij is het belangrijk dat er goed samengewerkt wordt met particulieren (boeren, bewoners). Zonering wordt genoemd om recreatie, bedrijfsactiviteiten en natuur (rustgebieden) gescheiden te houden. Verder is het brandveilig houden van de natuur belangrijk door voldoende bereikbare bluswater voorzieningen in het buitengebied te hebben.

Notities op kaart

Bewoners

- 7x Wees zuinig op de beschikbare landbouwgrond > voor kleine agrarische bedrijven
- 5x Zuinig zijn op de agrarische sector, zij zijn de beheerders van de natuur en het landschap
 - o Plus subsidie
- 5x Bermen inzaaien met wilde bloemen. Goed voor de natuur en zorgt voor langzamer rijdend verkeer.
 - o Let op Jacobskruid
- 4x Oude houtsingels en laanstructuren terugbrengen > maar wie betaalt dat?
- 4x Geen bebouwing rond de Berkel, natuurlijk houden
- 2x Uitloopgebieden: natuur versterkt functie uitloopgebied
- 3x Versterken biodiversiteit
- 3x Meer natuurlijke weilanden
- 2x Benutten van lage, natte plekken voor natuurontwikkeling. Veel plekken die de laatste jaren voor landbouw niet te gebruiken zijn.
- 2x Voedselbos
- Landbouw en natuur combineren
- Maaibeeld aanpassen
 - o Minder vaak
 - o 3x Meer dierlijk, minder kunstmest
- Jacht verbod (er zijn de laatste jaren al veel minder dieren)
- Stad vergroenen
- Tuinen landelijk gebied met vogelbosje, fruitbomen, heggen (erfachtig)
- Platteland is natuur, koeien in de wei horen daarbij – bouw niet alles vol – gun ook de boer z'n grond.
- Paarden & koeien beweiding (grote grazers) = natuurlijk landschapsbeleid
- Veel te weinig groen in Noorderhaven, In de Hoven nieuwbouw zou veel meer groen moeten zijn passend bij landelijk gebied.
- Realistisch beleid; voorkom wensdenken. Test nieuwe ideeën eerst op kleine schaal voordat heel het beleid wordt omgegooid. Verandering kan niet van vandaag op morgen.
- Natuurloket bij gemeente
- Meer natuur niet nodig, er moet genoeg ruimte blijven voor landbouw die moet extensiever
- Inheemse beplanting
- Creëer gericht natuur om soorten te versterken (vogels, insecten etc.)
- Mogelijkheden voor hogere afrastering (wolven)
 - o Als het bewezen is dat het werkt
- Het goede behouden en stimuleren; oog voor agrarische ondernemers
- De ondernemers laten ondernemen zonder al te veel beperkingen
- Kijk eens beter naar de Nolvreeg (?)
- Geef particulieren ruimte om natuur te creëren
- Voedselhagen (dieren)

- Grote stukken veld/landbouwgrond opdelen, niet te grote stukken land zonder beschutting voor dieren
- Weilanden niet bebouwen t.b.v. dier en plant
- Landbouwgrond: gewassen diverser niet zo veel mais (voor veevoer).
- De natuur is de verantwoordelijkheid van ons allen
- klaterend beekje
- Plant meer bomen

Stakeholders

- Rustgebieden aanwijzen
- Natuurgebieden beter beschermen tegen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
- Vastleggen bomen en boomstructuren met groeiplaatsen in omgevingsplan, cg, omgevingswet
- Bereikbaarheid en bluswater voorziening
- Brandveilige overgang tussen biodiversiteit en natuurgebieden fase 2
- Goed zoneren recreatie en bedrijfsactiviteiten versus natuur
- Bestaand natuur verbeteren, geen uitbreiding
- Vernatting in de overmarsch
- Versterken ecologische stapsteen IJssel
- Versterken landschap in combinatie met toevoegen "rood"
- Versterking coulissenlandschap bv door aanplanten van heggen
- Water & bodem sturend → verbeteren hydrologie op overgang veluwe naar IJssel
- Afstemmen met mensen en ideeën van Lochem
- X aantal ha natuurinclusieve landbouw
- Verminderen afspoeling bestrijdingsmiddelen oppvl. Water
- Landschappen creëren en verbinden waar natuur rijker wordt
- Natuur opgave potentie langs oude IJssel
- Samenwerking 'Hoopheggen' (stichting) e.a. (groenblauwe dooradering)
- Groen/blauwe dooradering
- Actief beleid gericht op soorten → biotoop maken weidevogels → grotere gebieden voor uilen/roodvogels (jacht) idem voor insecten, poelen voor amfibieën etc
- Bevorderen dat particulieren (boeren, bewoners) en overheid samenwerken gericht op biodiversiteit
- Bij gebiedsplannen met direct betrokkenen overleggen
- Stadsuitbreiding in evenwicht met natuur & landschap (zorg dus voor voldoende groen & groen mogelijkheden bij gebiedsontwikkeling)
- Groen/blauwe uitloopgebieden passend bij groene structuren in de stad (recreatie/biodiversiteit)
- Stel een basiskwaliteit voor natuur vast als ondergrens en ambities met programmabudget

Gezonde en toekomstbestendige plattelandseconomie

Bewoners

Uit de reacties blijkt dat men de kleinschaligheid van het landschap belangrijk vindt en dit behouden moet blijven. Dus geen grote horecaketens, grootschalige recreatie, grote woningbouwprojecten of zonneweides in het buitengebied. Recreatie in het buitengebied moet niet overvloedig worden waarbij men tegen het transformeren van campings naar recreatiewoningen is. Daarnaast moeten agrarisch ondernemers de ruimte krijgen om te kunnen blijven ondernemen.

Stakeholders

Lokale voedselproductie en het in verbinding brengen met de consument komt sterk naar voren. Hierbij wordt extensieve en natuur inclusieve landbouw aangehaald, maar ook de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven. Op gebied van recreatie is erfgoed belangrijk en kan er gekeken worden het combineren van landbouw met recreatie.

Notities op kaart

Bewoners

- 5x Géén zonneweides, zonnepanelen op gebouwen plaatsen
- 5x Wees trots op onze agrarische ondernemers. Zij zijn de onderhouders van het landschap en natuur
- Inbreidingslocatie in de stad beter benutten; kleinschalige bouw in het buitengebied
- Stimuleer kleinschalige economische activiteiten. De grote weten → andere economische activiteiten dan grondgebonden → bedrijventerrein
- Laten zoals het is
- Recreatie stimuleren
- Voedselzekerheid voor de toekomst, zorg dat er boeren in het gebied blijven en die kunnen profiteren van de stad. Voedsel, natuurbeheer vergoeding ed.
- Kleinschalig landschap, toerisme, horeca (geen mac)
- Meer koolzaad
- Geen grootschalige recreatie met bijna permanente bewoning (?) maar passend bij het landschap.
- Geen permanente bebouwing op voormalige campings
 - o Wie bewaakt dat camping geen permanente bewoning wordt? Dan wordt het uiteindelijk een woonwijk.
- Ruimte voor vormen van landbouw die eer in balans zijn met de natuur
- Ondernemers laten ondernemen (behouden)
- Fietspaden, wandelpaden, ruiterspaden
- 2x Geen verdere schaalvergroting/ intensivering van landbouw
- Te behouden huidige situatie, geen nieuwe bedrijven
- Bij stoppen agrariër geen nieuwe bedrijfsmatige activiteiten. Groen behouden
- Minder recreatie buitengebied
- Geen stimulans toerisme, zoals bij kasteel Hackfort waar je op zondag in polonaise door de natuur loopt
- (te) veel wandelroutes jagen wild weg. Zo genaamd klompenpaden e.d.
- Geen (grootschalige) horeca M op WOK terrein
- Geen fastfoodketens in buitengebied\Sluipverkeer in buitengebied tegengaan
 - o Bronsbergen
- Gestopte boerderijen ruimte geven om andere activiteiten uit te voeren
- Waar een zitbankje wordt gezet ook een prullenbak
- Is het mogelijk een kantoor (bedrijf in tuin, landschap, stedenbouw) te realiseren in het buitengebied, bijvoorbeeld in een (voormalig) agrarisch bedrijf?
- Veilige Lansinkweg (t.b.v. fietsers en wandelaars)
- Camperplaats de Heicohoeve enorm uitgebreid
- Ontwikkelingen industrieterrein Revelhorst
- Kleinschalige gemengde boerenbedrijf
- Wandeling tussen weilanden mogelijk
- Recreatie in de buurt, en verspreiding van recreatie,

Stakeholders

- Openbaar vervoer voor stimulatie economie/bereikbaarheid
- Met Lochem nadenken over zonering recreatie in natuurgebieden
- In verbinding brengen producenten en consumenten, producten die afkomstig zijn van landbouwers die natuur inclusief hun bedrijf voeren
- Creëer lokale afzetmarkt voor bijvoorbeeld voedselbossen
- Duurzame, lokale voedselproductie stimuleren (ruimte hiervoor in Lochem?)
- Hoe verhoudt de agri-food zich tov ontwikkeling landelijke gebied
- Houd rekening met de komst van meer geitenhouderijen door evt afschaffing provinciaal geitenmoratorium (clash met woningbouw)
- Stimuleren biologische landbouw/veeteelt
- Versterken aanbod + beschikbaarheid lokaal voedsel (afstemmen vraag-aanbod)
- Begeleiding toekomstbeeld voor de huidige boeren → transitie? → stoppen → neven functies → QBDA

- Durf scherpe keuzes te maken mbt intensieve veehouderij. Kies voor extensieve & transitie natuur inclusieve landbouw.
- Verminderen van bestrijdingsmiddelen extensiveren
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven
- Bij wegen-onderhoud aanleg ook rekening houden met landbouwverkeer
- Erfgoed in spotlight (warkense molen)
- Open landschap behouden
- Visie op vrijkomende agrarische bebouwing
- Maak bedrijventerrein groen-mogelijkheid tot wandelen
- Multifunctionele landbouw, combinatie van recreatie
- Ruimte voor lokale voedselproductie
- Niet alles kan begrenzen en keuzes maken bv recreatie zo dicht mogelijk bij bebouwing

Wonen

Bewoners

Uit de reacties komt sterk naar voren dat er behoefte is aan mantelzorgwoningen, te realiseren doormiddel van bijvoorbeeld woningsplitsing of bijbouwen op eigen erf. Daarnaast moet er ingezet worden op betaalbare woningen voor de (lokale) jonge generatie. De meningen verschillen over meer woningen in het buitengebied. In ieder geval niet bouwen in Bronsbergen vanwege archeologische waarde en authenticiteit en rondom de Berkel (dit moet natuurlijk/ recreatief blijven). Rood voor rood regeling wordt genoemd evenals het makkelijker maken van woningsplitsing. Daarnaast is er de wens om geen vakantiepark-achtige woningen te bouwen (op campings) en geen hoogbouw te plaatsen in de binnenstad.

Stakeholders

Stakeholders kregen niet de optie om te reageren op thema wonen.

Notities op kaart

- 11x Oudere huishoudens in het buitengebied moeten de mogelijkheid hebben om er te kunnen blijven wonen door bijvoorbeeld: erf delen met jongere generaties
 - o 12x Ook pre-mantelzorg woningen en mantelzorg woningen moeten mogelijk zijn
 - o (pre-) mantelzorg op woon-/agrarische-/recreatie bestemming
- 12x Het archeologische interessante gebied Bronsbergen authentiek landelijk laten
- 8x Stedelijk uitloopgebied Bronsbergen zo houden
- 5x Minder bouwen in buitengebied
 - o Ook geen industrie (Revelhorst)
- 5x Betaalbare woningbouw voor de lokale jonge generatie boven dure woningen voor gefortuneerde huishoudens uit het westen
- 4x Meer ruimte bieden voor mantelzorgwoningen
- 4x Rond de mooie meanderende Berkel ruim gebied vrijhouden; wandelgebied & natuur, ijsvogels ed, biodiversiteit
- 2x Dubbele bewoning/ woning splitsen eenvoudiger maken
- 3x Rood voor rood
- 3x Industrie en bedrijventerreinen: meer groen/bomen eromheen om hinder voor omwonenden te beperken (zicht, geluid)
- 2x Geen vakantiepark-achtige woningen clusteren
- 2x Onderschat de kweldruk van de IJssel niet met het oog op woningbouw in de Bronsbergen (in 1995 stond alle kleigrond daar blank, ook het vakantiepark)
- Woningbouw in landschappelijk buitengebied laag houden en integreren met groen & water. Verpest het landschappelijk niet.
- Hogere concentraties woningbouw langs ontsluitingswegen en voorzieningen.
- Naast woningbouw ook aandacht voor plaatsen van voorzieningen oa huisartsenpraktijken, thuiszorg afgestemd op woningbouw.
- Geen hoogbouw → bij voorkeur langs IJssel niet binnen de stad

Overige reacties

Bewoners

Uit de overige reacties komt de trots over het buitengebied naar voren en dat het gebied gekoesterd moet worden. Het buitengebied wordt onder andere gekenmerkt door de donkerte/ duisternis. Zonneparken dienen hier geen plek te krijgen, dit kan beter op daken gerealiseerd worden. Ook (zware) industrie, fastfoodketens en grote campings horen niet in het buitengebied.

Stakeholders

In de overige opmerkingen wordt benoemd dat de Warkense molen een belangrijk monument voor Zutphen is en beschermd moet worden. Ook spelen er zorgen rondom de drukte op wegen door verstedelijking. Er dient aandacht te zijn voor gezondheid (ruimte voor bewegen, schone lucht en groene omgeving). Verder is er de wens om goed af te stemmen met gemeente Lochem en Bronckhorst.

Notities op kaart

Bewoners

- 10x Trots zijn op het beetje buitengebied dat er nog is
- 8x Stop medewerking aan zonneparken. Panelen op de daken = industrie
- 5x Geen uitbreiding/ verplaatsing (zware) industrie naar buitengebied
- 4x Huidige situatie behouden
 - o Geen Mac Donalds
 - o Geen fastfoodketens in buitengebied
 - o Geen grote campings
- 4x Zuinig zijn op groen, geen zonnepanelen op landbouwgrond. Zonnepanelen op daken
- 4x Behoud van duisternis – oppassen met activiteiten die dit verstoren
 - o Geen lichtvervuiling, en dus geen uitbreiding industrie Revelhorst
- 4x Aandacht voor criminaliteit (dealers)
- 4x Zutphen, wees wijs en koester het al relatief kleine buitengebied
- 3x Minder woningbouw in buitengebied
- 2x Geen nieuwe industrie, is geen ruimte voor in Zutphen
- 2x Samenwerken met gemeente Bronckhorst
- 2x Zuinig zijn op voedselmakers van Zutphen
- Houd de Berkel natuurlijk en vrij. Bijzonder gebied qua natuur, ook voor wandelaars etc
- Stimuleren om grote doorgaande wegen te rijden en niet de sluitroutes (60 wegen) (Vierakkersestraatweg en Dennendijk)
- Natuurwaarden versterken
 - o Hierop gericht samen werken boeren, burger, overheden etc.
- Geen hoogbouw in landelijk gebied bij de Hoven
- Geen windmolens
- Behouden gradiënten in het landschap (nat/droog) voor natuurontwikkeling
- Landelijk karakter behouden vraagt ook om meer wonen en bedrijvigheid op eigen erf. Dus niet heel veel erbij.

Stakeholders

- Passages/onverharde wegen intact laten zodat bewoners dichtbij kunnen recreëren (wandelen/fietsen)
- Balans vinden in water vasthouden en bewerkbaarheid van de grond
- Laat bewoners van het buitengebied profiteren van de voorzieningen van de stad en v.v.
- Grootschalige energieopwekking niet vlak langs de woonwijk
- Zorg voor spreiding van verkeer- en verkeersluwe gebieden voorkom verstedelijking
- Waak voor drukte en 'chaos' op wegen door verstedelijkingsambitie van de stedendriehoek
- Wat betekent het principe bodem & water sturend voor gemeente Zutphen? Welke consequenties heeft dit voor je RO-beleid

- Aandacht voor gezondheid → ruimte voor de bewegen → gezonde lucht → groen in woonomgeving
- Bescherming van monumenten o.a. molen biotoop
- KRW opgave oude IJssel
- Samen met Lochem een landschapsfonds beginnen
- Molenbiotoop bij warkense molen respecteren
- Woningbouw in buitengebied afstemmen met Lochem (wensen en ideeën)
- Denk na over inrichting vrijgekomen boerenerven
- Extinction of Experience: aandachtspunt: zorg dat er voldoende stilte is en donkere sterrenhemels en bossages, met veel ruimte voor de meidoorn en veel andere inheemse soorten.
- Een visie met durf.
-

BLAD 12 Stellingen

Wat is er opgehaald?

Tijdens het eerste werkatelier kregen bewoners de kans om te stemmen op verschillende stellingen. Klik op een stelling om de resultaten te zien.

Klimaatadaptatie					
	1-Helemaal mee oneens	2	3	4	5-Helemaal mee eens
In het landelijk gebied van Zutphen hebben we geen last van extreme droogte.	20	16	9	12	4
In het landelijk gebied van Zutphen hebben we geen wateroverlast.	28	9	14	10	3
Gewassen die veel water nodig hebben mogen niet meer verbouwd worden, om water tekort in droge periodes te beperken.	36	9	9	4	0
Zonneparken zijn een prima oplossing voor de opwek van duurzame energie.	49	10	15	0	2

Natuur & Biodiversiteit					
	1-Helemaal mee oneens	2	3	4	5-Helemaal mee eens
Het cultuurhistorisch landschap in het landelijk gebied van Zutphen moet koste wat kost beschermd, behouden en hersteld worden.	1	0	7	9	49
Het versterken en herstellen van natuur en biodiversiteit in het buitengebied, is belangrijker dan economische activiteiten of woningbouw.	6	5	6	11	54
Natuur-inclusieve landbouw kan een bijdrage leveren aan meer natuur en biodiversiteit.	1	0	6	17	25
Er is méér aandacht nodig voor de kwaliteit van bodem, lucht water in het landelijk gebied.	1	4	17	7	30

Gezonde en toekomstbestendige plattelandseconomie					
	1-Helemaal mee oneens	2	3	4	5-Helemaal mee eens

Het produceren van voedsel is de belangrijkste functie van het landelijk gebied.	4	3	14	13	34
Toerisme en recreatie zijn een grote kans om het landelijk gebied aantrekkelijker te maken.	22	14	10	15	2
Naast de agrarische bedrijven, moeten ook andersoortige bedrijven de ruimte krijgen om zich te vestigen in het landelijk gebied.	44	11	5	1	8
Het landelijk gebied is de grote gezamenlijke tuin van de bewoners van de stad waar zij kunnen recreëren, (volks)tuinieren en verse producten kopen.	35	17	11	2	6

Wonen					
	1-Helemaal mee oneens	2	3	4	5-Helemaal mee eens
Het toevoegen van meer woningen in het landelijk gebied tast het landschap aan. Ze kunnen beter in de stad een plek krijgen.	1	5	10	11	47
Het bouwen van extra woningen in het landelijk gebied draagt bij aan de leefbaarheid.	31	21	3	6	1
Er moeten meer betaalbare woningen in het landelijk gebied komen.	28	23	5	4	3
Het moet mogelijk zijn grote percelen te splitsen, ook al leidt dit tot meer bebouwing in het landelijk gebied.	38	1	6	7	12

BLAD 13 2^e Werkatelier: introductie

Wat is er opgehaald?

Op 13 maart 2025 vond de eerste bijeenkomst plaats, waarin stakeholders en bewoners van het buitengebied in aparte werkateliers nadachten over de toekomst voor het landelijk gebied van Zutphen. Op deze pagina vindt u de resultaten van het tweede werkatelier. Deze bestond uit een middag bijeenkomst met stakeholders en inloopavond voor inwoners. In dit verslag staan de input van de stakeholders (in groen) en bewoners (in blauw) naast elkaar.

Klik op de verschillende knoppen om de toekomstscenario's, thema's en resultaten van het werkatelier te bekijken.

Deelnemers:

Er waren ruim de 80 bewoners aanwezig gedurende de avond (zie kaart hiernaast).

De volgende stakeholders waren aanwezig bij de middagbijeenkomst:

- LTO
- Natuurmonumenten
- IVN (Instituut voor Natuurbeschermingseducatie)
- Efgoed adviesraad
- Gemeente Lochem
- Gemeente Brummen
- Gemeente Voorst
- VNOG (Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland)
- GGD (Gemeentelijke gezondheidsdienst)
- Regio Stedendriehoek

BLAD 14 2^e Werkatelier: toekomstscenario's

Zie kaarten voor verduidelijking van de scenario's.

Scenario 1: Fijnmazig en verweven landschap

In de sessie zijn de eerste reacties opgehaald

- 20 stemmen positief
- 10 stemmen negatief

Scenario 2: Gezoned en robuust verbonden landschap

In de sessie zijn de eerste reacties opgehaald

- 20 stemmen positief
- 10 stemmen negatief

BLAD 15 2^e Werkatelier: Thema klimaatadaptatie

De opgaven en kaders vanuit de Omgevingsvisie Gemeente Zutphen

- Toewerken naar een robuust watersysteem
- Inzetten op water vasthouden om wateraanvoer te verkleinen. Dit betekent verondieping en herprofilering van watergangen waarbij wordt ingezet op het herstel van natte natuur.
- Versterken aanwezigheid van stromend water van de IJssel en de Berkel.
- Zorg dragen voor de water-veiligheid en waterbeschikbaarheid in de gemeente

- Oplossen van knelpunten in de watertoevoer en investeren we in dijkversterking
- Investeren in het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater.
- Ruimte bieden voor meandering van de Berkel.
- Extremere weersomstandigheden vergt aanpassingen in het grondgebruik.

Dilemma's

Vernatting (water langer en beter vasthouden) - functie volgt peil <> Drooglegging t.b.v. landbouw - peil volgt functie

Ruimte voor water <> Economische functies en wonen

BLAD 16 2^e Werkatelier: Thema natuur & biodiversiteit

Natuur & biodiversiteit

- De opgaven en kaders vanuit de Omgevingsvisie Gemeente Zutphen
- Behoud en vergroten biodiversiteit
- Toevoegen van landschapselementen rondom beken voor betere condities flora en fauna
- Sterker inzetten op vergroten natuur en biodiversiteit in en rondom het agrarisch gebied
- Stimuleren vergroening van particuliere terreinen en klimaat adaptieve openbare ruimte
- Natuur dicht bij de stad en groen-blauwe verbinding versterken.

Dilemma's

Ruimte voor natuur <> Economische functies en wonen

BLAD 17 2^e Werkatelier: Thema Plattelandseconomie

De opgaven en kaders vanuit de Omgevingsvisie Gemeente Zutphen

Landbouw

- Faciliteren landbouwtransitie: innovatie, duurzaamheid, natuur inclusief.
- Agrariërs belangrijke partner in landschapsbeheer
- Ruimte bieden aan nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven
- Vrijkomende agrarische gronden en bebouwing kunnen nieuwe invulling krijgen

Recreatie en toerisme

- Versterken aanbod overnachtingsmogelijkheden. Nabij de stad en verspreid over de gemeente.
- Recreatieve potentie benutten van ons buitengebied en de beleefbaarheid van landschap, natuur en cultuurhistorie versterken.

Overige

- Ruimte bieden aan initiatieven van inwoners en bedrijven.
- Géén ruimte voor nieuwe grootschalige activiteiten met een negatieve impact hebben op de omgeving.

Dilemma's

Economische functies (toerisme, uitbreiding bedrijventerreinen) <> Wens voor rust/stilte/donkert

Kleinschaligere landbouw, dichtbij consument <> Behoeftte aan ontwikkelruimte bij agrarische ondernemingen

Wens voor ontwikkelingsruimte erven <> Impact op het landschap/natuur/landbouw van meer bebouwing

BLAD 18 2^e Werkatelier: Thema Klimaatbestendig landschap

Binnen het thema klimaatbestendig landschap worden de volgende scenario's geschetst:

1. Fijnmazig en verweven landschap

- Natuurlijk systeem is leidend om zo veel mogelijk water vast te houden
- Functie volgt peil – natte natuur ontwikkelen op de laagste delen
- Sloten dempen in broekgebieden om water langer vast te houden

2. Gezoned en robuust verbonden landschap

- Technische oplossingen om functies zo veel mogelijk te behouden
- Peil volgt functie – gebruik van gronden voor zo veel mogelijk behouden

Bewoners gaven de volgende reactie:

Wat wilt u de gemeente nog meegeven?

- Niet meer snoeien niet meer maaien.
- 2x water + bodem sturend -> een goede ruimtelijke ordening. Technische oplossing = duur + niet haalbaar
- Bassins? Muggen
- Behoud melkveehouders grasland=meest klimaat robuust.
- Nieuwe woonwijk zonder waterpartij. Buitengebied heeft geen doorvoer capaciteit om vijvers fris te houden.
- 2x zorg voor natuurlijke infiltratie relatief gezien goedkoopste oplossing
- Zorg voor horizontale structuur (gelaagdheid) in groen/bossen -> maximale infiltratie + maximale biodiversiteit.
- Zorg voor natuurlijke infiltratie. Relatief gezien goedkoopste oplossing.
- Zutphen heeft veel monumenten, onderhoud hiervan is duur. Verduurzaming is een uitdaging. Regels werken tegen/ monumentenzorg werkt tegen. Is het mogelijk een reductie te op WOZ voor monument eigenaren.
- Geen zonnepanelen en windmolens.
- De problemen in het laatste decennium met te veel/te weinig water heeft toch laten zien dat zonder technisch ingrijpen het misloopt? Er moeten keuzes gemaakt worden met welk technisch nu grijpen??
- Technische maatregelen; laat de ondernemer in extensieve perioden zelf beslissen wat hij doet.
- Belangrijk dat de grondwaterstand niet te hoog/te laag is. Bij droogte niet pompen uit de bodem maar toevoer van uit de rivier tijdelijk verbeteren.
- Ik vind de tegenstelling wat onnatuurlijk. Water vasthouden zal moeten voor de droge perioden op te vangen.
- 3x Naaldbos omvormen naar klimaat adaptieve inheemse loofbomen
- 2x Waterhuishouding in buitengebied is nu goed. Elke verandering droger of natter is geen goed idee.
- Zeer zwart-wit er is vast meer grijs.
- Grondwater pompen bij droogte leidt tot scheuren nu in ons huis.
- De rivier voert niet voldoende aan.

- Wij wonen aan de Berkel. Bij droogte is de bodem van de Berkel of droog. Planten verdrogen en hebben geen nut van de Berkel. De rivier stroomt nu een Klei/ buis die weinig water doorlaat. De natuur is hier geen oplossing-> pompen uit de rivier? Klei lagen doorsteken? Zijarmen graven? Grondwater pompen is funest.

De stakeholders kregen de opdracht om te reflecteren op de scenario's vanuit twee rollen: de criticaster en de positivo. Met deze werkvorm werden de stakeholders gevraagd om uit hun eigen rol te stappen en bewust na te denken over de mogelijke positieve en negatieve punten.

- De Criticaster: ziet altijd alleen maar beren op de weg. Levert vooral kritiek: dat gaat nooit lukken!
- De Positivo: ziet alles door een roze bril. Ziet overal de positieve kant van: het wordt fantastisch!

Fijnmazig en verweven landschap. (Negatief)

- Grote landbouw functies lastig, maar niet onmogelijk.
- "Nieuwe denken" vraagt om heldere afweging, hoe doe je dat hoe communiceer je?
- Wie gaat het betalen. Ideeën goed maar haalbaar en betaalbaar?
- Geen keuzes tussen scenario's. Juiste mix op juiste plek.
- Duurt lang? Hoe dan? Bodemverbeteraar.
- Niet alle gewassen meer te telen?
- Muggen? Plagen.
- Verlies aan goede landbouwgrond.
- Verwevenheid maakt natuurbrand onbeheersbaar.
- Meer risico op inklinking in droge perioden. Als je natuurlijk systeem volgt.
- Nattere gebieden niet toegankelijk voor bosbrand voertuigen van de brandweer.
- Het heeft tijd nodig om bijv. piekbuiten te verwerken.
- Meer risico op inklinking in droge periode (als je natuurlijke systeem volgt).

Fijnmazig en verweven landschap. (Positief)

- Het water probleem wordt niet afgewenteld op omgeving.
- Grasland broekgebied blijft nat, dus meer natuur/soorten (hagen etc).
- Verbinden met groenblauwe longen en dooradering in stedelijk gebied.
- Kansen voor landbouw als consument hier ook voor wil betalen.
- Verbinding waar natuur haar weg kan vinden, ook naar stedelijk gebied.
- Geen technische kosten voor regulering.
- Natuurlijke stepping-stone
- Klimaatverandering heeft minder effect op het landschap
- Door op natuurlijk systeem te anticiperen past het beter bij het landschap.
- Ook verbinding met samenleving & landbouw -> consument in Zutphen wil dit ook.
- Loofbos heeft minder verdamping, dus klimaat gunstig.
- Stad vergroenen is goed idee.
- Waterschap heeft alleen plan waarvoor draagvlak is.
- Goed om rekening te houden met klimaatadaptatie soorten. Trek dit ook breder naar toename van allergenen en infectieziekten.
- Uiteindelijk is het makkelijker en goedkoper en werkbaarder om functie te laten volgen door natuur.
- Kansrijk om hittestress en schaduwvorming mee te nemen op integrale wijze. Bijv. rond fiets- en wandelpaden.
- Beste basis
- Wil/ keuze nodig.
- Robuust kan er makkelijk in.
- Grote kans op grootschalige systeemherstel.

- Meer mogelijkheden om in te spelen op verdwijnen agrarische bedrijven via herkaveling.
- Beter voor het behoud van het karakteristieke landschap.
- Kansen voor agrarische verbindingzones over het groter gebied.
- Scenario's 1 en 2 hoeven niet per se te bijten, kunnen prima samengaan.

Gezoneerd en robuust verbonden landschap: (negatief)

- Verschil in ruimtelijke impact scenario's niet geheel duidelijk.
- Exotische soorten zorgen mogelijk voor toename van allergenen, muggen teken en andere (exotische insecten).
- Gezoneerde aanpak speelt onvoldoende in op lokale omstandigheden. Scenarios gaan te veel uit van maakbaarheid, met technische middelen.
- Technische oplossing, draagt niet bij aan systeemherstel. Technische maatregelen niet haalbaar, 'navelstaren' omliggende gebieden erbij betrekken.
- Met de omgeving en niet over de hoofden.
- Minder plek recreatieve routes.
- Vergroening van de stad brengt natuurbrand in de stad.
- Hoe realistisch zijn bassins?
- Minder plek recreatieve routes?
- Geen agrariersss geen rol landschap in andere zones.
- Minder gunstig voor biodiversiteit.
- Lelikhed bassins?
- Verlies van biodiversiteit door bassins?
- Hoe realistisch zijn bassins?
- Het systeem is niet langer maakbaar.
- Technisch ingrijpen kent vaak onbedoelde negatieve effecten op lange termijn.
- Scenario 2 kost op lange termijn meer geld.

Gezoneerd en robuust verbonden landschap: (Positief)

- Door zonering blijft natuurbrand geïsoleerd.
- Loofbos/klimaat adaptief bos is minder brandbaar dan naaldbos
- Aanpak scenario dit is maakbaar, we gaan in de actieve stand.
- Meer perspectief voor landbouw.
- Omvormen bos en stad vergroenen.
- Realisme dat water te kort, water overschot is.
- Aandacht voor kansen voor water.
- Technische oplossingen kunnen helpen kan dan in scenario 1.
- Robuuste natuur is goed. Kan je makkelijk in scenario 1 voegen.
- Optimaliseer ecologische en natuurlijke delen.
- Aanpak droogte.
- Goed dat groen ook doel is in de stad ipv. Alleen daarbuiten.

BLAD 19 2° Werkatelier: Resultaten Natuur & biodiversiteit

Binnen het thema natuur & biodiversiteit worden de volgende scenario's geschetst:

1. Fijnmazig en verweven landschap

- Fijnmazig netwerk van groen blauwe natuurlijke verbindingen in het hele buitengebied.

- Verloofing van het bosgebied met klimaat adaptieve soorten voorkomt verdamping.
- Recreatie is mogelijk in het hele gebied, alle natuur is toegankelijk.
- Meer ruimte voor ontwikkeling van natte natuur waar recreatie, natuur en waterberging samenkomen.

2. Gezoned en robuust verbonden landschap

- Inzet op enkele grotere groen blauwe natuurlijke verbindingen in het buitengebied.
- Verloofing van het bosgebied met alleen inheemse soorten voorkomt verdamping
- Zonering/afsluiting van kwetsbare natuur om verstoring door recreatie te voorkomen

Bewoners gaven de volgende reactie:

- Natuur en biodiversiteit wat wilt u de gemeente nog meegeven?
- Alles laten zoals het is!! Geen ruimte voor natuur en wandel/fietspaden.
- Bang dat alles bebouwd wordt in het stedelijke uitloopgebied. Het is prima zo.
- Wees zuinig op de boeren!
- Laten zoals het is.
- Als door zonering iedereen verder met de auto gaat rijden om de hond uit te laten schiet het zijn doel voorbij.
- Zorgen dat de sloten goed gekorfd worden. Goed waterbeheer.
- Reguleer mestverwerking, zodat natuur kan herstellen.
- Vooral niets veranderen.
- De biodiversiteit rond de Berkel is sterk afgenomen. Door huizenbouw tegen dit gebied neemt dit nog sterker af.
- De afstand tussen huizen/woningen en de Berkel is niet groot (100m) bv achter Zijllesstraatweg. Dat is al te klein zou 300m moeten blijven.
- Voor biodiversiteit langs de Berkel zou een brede niet voor woongebied toegankelijke zone moeten worden gerealiseerd. Anders wordt de Berkel recreatiegebied.
- Niet nog meer grond naar industrie
- Het goede versterken geen grote veranderingen
- Samen met ondernemers en bewoners.
- Geen zonneparken.
- Niet nog meer grond naar bedrijventerrein -> geen uitbreidingen.
- Behoud de landbouw ruimte, goedkoopste onderhoud van gebied.
- Landbouw is natuur/cultuur/groen/productie wees daar zuinig op!
- Pt2. Beide opties bieden geen perspectief voor agrariërs.
- Let op creëer de zones op de huidige situatie, creëer geen zones om de ruimte te 'maken' dat gaat ten koste van de landbouw.
- Zorg voor horizontale en verticale structuur (gelaagdheid). Maximale winst biodiversiteit.
- Kijk vooral naar wat er nu al is. Laat ruimte voor de huidige agrarische sector. Voedselproductie is en blijft heel belangrijk het landschap is al aardig divers.
- Zie de boeren als 'vriend' van de natuur geen bedreiging.
- Bomenlanen herstellen.
- Faciliteren en behouden bestaande agrarische bedrijven.
- Weidegang koeien belangrijk voor biodiversiteit kan alleen met veel grond bij de boerderij.

De stakeholders kregen de opdracht om te reflecteren op de scenario's vanuit twee rollen: de criticaster en de positivo. Met deze werkvorm werden de stakeholders gevraagd om uit hun eigen rol te stappen en bewust na te denken over de mogelijke positieve en negatieve punten.

- De Criticaster: ziet altijd alleen maar beren op de weg. Levert vooral kritiek: dat gaat nooit lukken!
- De Positivo: ziet alles door een roze bril. Ziet overal de positieve kant van: het wordt fantastisch!

Stad & Ommeland. (negatief)

- Hoe zorg je ervoor dat boeren met veel land hun grond op bio diverse wijze beheren/ inrichten?
- Geen kritiek:
- Goed gebruik kan best.
- Robuustheid waar zinvol kan ook wel
- 'Duurzame inrichting' talent 'duurzaam' gebruik
- Kritische noot; bij verbondenheid is keuze voor stile/ natuur minder aan de orde?
- Wie gaat dit onderhouden?
- Realistische is land zonder medewerking van agrariërs. Instrumentarium moet worden uitgebreid'
- Minder kans van slagen doordat alles vast ligt.
- Geen robuuste natuur.
- Hoe borg je de rust die natuur, nodig heeft?
- Rommelig levert niet op.
- Kost veel geld + minder resultaat vb. weidevogels in combinatie intensief boeren.
- Moeilijk te reguleren -> afhankelijk van bereidheid boeren.
- Onbekende effecten lange termijn. Van uitheemse boomsoorten.

Stad & Ommeland. (positief)

- Natuur bevordert recreatie.
- Minder sturing door overheid op natuurontwikkeling.
- Meer ruimte voor vrijwillige natuurversterking.
- Natte gronden meer regenwormen-> meer vogels
- Agrariër kent zijn eigen grond en weet als geen ander waar hij landschap/natuur kan toepassen.
- Verbinden natuur met landbouw om op natte gronden te kunnen 'boeren'
- Natuur verbinden vraagt ander gedrag van de boeren, burgers overheden etc. iedereen kan meehelpen.
- Fijnmazig biedt veel kans tot springstenen -> verhoging biodiversiteit.
- Betere verhouding economie – natuur.
- Veel kans op natuurlijke corridors.
- Kansen om ook weides en akkers te benutten voor biodiversiteit (multifunctioneel).
- Uitstekend. Best te combineren; landbouw, recreatie, robuust groen.
- Combi met stad v.s. ommeland. Voor landschap cultuur historisch OK!.
- Op hogere dichtheid maak je ecologische verbindingen mogelijk= beter voor biodiversiteit.
- Meer samenwerking nodig wanneer die tot stand komt. Past het ook goed bij de doelstelling van de omgevingsvisie.
- Scenario speelt veel meer in op lokale omstandigheden.
- Meer biodiversiteit over een groter gebied.
- Positieve invloed waterkwaliteit.

Vitaal platteland: (negatief)

- Minder aantrekkelijk landschap.
- Zonering leidt tot neutraal handelen?
- Natuur moet altijd meegenomen worden in de afweging. Geen zonering zonder opmaak.
- Verhogen natuurwaarden kan alleen integraal aangepakt worden. Zoneringen helpen daar niet bij.
- Nauwelijks meerwaarde.
- Ecologie

- Landschappelijke kwaliteit
- Etc.
- Mensen mogen niet overal komen.
- Minder dooradering.
- Minder stikstof binding door maaibeleid.
- Bossen sterven af.
- Scenario 2: natuur kan niet (moeilijker) van het ene gebied naar het andere gebied.
- Inheemse soorten zijn niet voldoende bestand tegen klimaat effecten + plagen/ziekten (eik/es).
- Minder flexibel door robuuste verbindingen (kun je niet even omleggen).

Vitaal platteland: (positief)

- Zonering maak dat dieren meer keus hebben om zich terug te trekken.
- Landbouw optimaliseren zorgt voor rendabele landbouw-> financiële middelen vallen vrij voor natuurontwikkeling.
- Meer biodiversiteit dus minder ziekten en plagen.
- Meer verschraving dus door sturing kan ingezet worden op specifieke soorten.
- Zonering versterkt cultuur-zonering wonen/voedsel/hout.
- Zonering voor grotere schaal goed.
- Komt meer tegemoet aan de huidige situatie. Eenvoudiger te realiseren.
- Realistisch.
- Robuust groen is goed. Kan ook wel in sc.2.
- Bijna wat we al hebben. Makkelijk en duidelijk □
- Goedkoper?

BLAD 20 2^e Werkatelier: Resultaten plattenlandseconomie

Binnen het thema plattelandseconomie worden de volgende scenario's geschetst:

1. Fijnmazig en verweven landschap

- Menging van functies in grootste deel, puur agrarische zone verdwijnt daarmee
- Kleinschalige recreatie in hele buitengebied. Meer locaties nodig voor zelfde aantal "bedden"
- Als agrariër stopt mag er een buurtschap van meerdere woningen ontwikkeld worden op het erf.

2. Gezoned en robuust verbonden landschap

- Zonering in stadsrand waar menging van bedrijvigheid/agrarisch/recreatie plaatsvindt. Agrarische zone. Landgoederen en natuurzone.
- Enkele grotere overnachtingsaccommodaties. In de rand van de stad of in de landgoederenzone.
- Als agrariër stopt mogen er 1 of 2 woningen ontwikkeld worden op het erf.

Daarnaast waren er twee verdiepende deelsessies (klik op knop deelsessies) over de onderwerpen:

- Niet agrarische bedrijvigheid in het buitengebied
- Ontwikkeling van vrijkomende erven

Bewoners gaven de volgende reactie:

Wat wilt u de gemeente nog meegeven?

- Kleinschalig natuur inclusief
- Elke nieuwe ontwikkeling kost ruimte die er niet is.
- Duurzame (kleinere agrarische activiteit met natuurbeheer mogelijk maken+ stimuleren
- Woningbouw stoppende boer afhankelijk van bedrijfsgrootte.
- Behouden/ versterken huidige omgeving/landschap
- Rood voor rood + splitsen zou goede mogelijkheden bieden, zodat het groen kan blijven.
- Kleine woningen op 1 erf. Samen zorgen voor landschap & elkaar.
- Absoluut geen bollenvelden
- Creatieve woonoplossingen maken binnen bestaande stad. Groenblauwe longen zijn er al?
- Zoveel mogelijk groen en landschap behouden, niet te veel staan.
- Onbewerkt voedsel naar de supermarkt en brengen (organisch) dus veel boerenproducten.
- Zoveel mogelijk ruimte houden voor de agrariër.
- Recreatief medegebruik oevers/watergangen.
- Geen ruimte voor iv.
- Plattelandseconomie-> wat is de bijdrage van intensieve export/landbouw? Tov. Grondgebruik en bekasting.
- Let op persoonlijke belangen. Het gaat om het geheel!
- Niet bouwen in het groen.
- Creëer echte stilte + donkere gebieden.
- Laten zoals het is.
- Ik hoop dat de gemeente zich ook blijft inzetten voor de agrarisch ondernemers in het buitengebied. En ook toekomst blijft voor de boeren die blijven.
- Houd waardevol landschap in stand.
- Agrarische bedrijvigheid = voordelig landschapsonderhoud.
- Duurzame kleine agrarische activiteit met natuurbeheer mogelijk maken + stimuleren.
- Wees zuinig op uw boeren, het zijn er nog maar een paar.
- Niet te veel bouwen/ van schuur woning maken voor de kinderen.
- Biobased bouwen is herstel productie in landschap om uw heen.
- Gemeentelijke gronden -> voorwaarden voor pacht -> natuur inclusief.
- Hogere peilen watergangen tegen droogte.
- Koeien in de wei iedereen blij.
- Waarde staat niet alleen gelijk aan geld -> meerwaarde natuur, diversiteit, productie.
- Van schuur woning voor kinderen bouwen, zou mooi zijn.
- Ruimte houden voor agrarisch gebied, open landschap is ook groen.
- Functieverandering andere bedrijvigheid prima. Groter en groter groeien-> bedrijventerrein.
- 3x Splitsen biedt jongeren + ouders toekomstmogelijkheden
- Gemeente moet agrarische ondernemers steunen!
- Als je al eerder gestopt bent met boeren. Hoe kan je dan nu nog je erf splitsen om jeugd ook kans te geven op een woning. Zo creëer je toch buurtschappen op lange termijn en levensloopbestendige woonschepen. Ik wil graag woningen creëren op mijn erf.
- Belangrijk dat huidige agrarische ondernemers perspectief houden om hun bedrijf te exploiteren zoals het nu is.

De stakeholders kregen de opdracht om te reflecteren op de scenario's vanuit twee rollen: de criticaster en de positivo. Met deze werkvorm werden de stakeholders gevraagd om uit hun eigen rol te stappen en bewust na te denken over de mogelijke positieve en negatieve punten.

- De Criticaster: ziet altijd alleen maar beren op de weg. Levert vooral kritiek: dat gaat nooit lukken!
- De Positivo: ziet alles door een roze bril. Ziet overal de positieve kant van: het wordt fantastisch!

Stad & Ommeland: (plattelandseconomie) (neg)

- Recreatie zeker niet overal, ook rust gebieden houden
- Moeilijk te realiseren met alleen gemeentelijke instrumenten
- Woningen of andere kwetsbare bestemmingen komen mogelijk te dichtbij. (Intensieve) veehouderij of spuitzones.
- Alles mogelijk overal-> ruimtelijke fout. Geen keuze niet juist.
- Biedt kans voor andere functies van niet-gebruikte landbouwvoorzieningen.
- Zorgen voor voldoende afscherming van de verschillende ondernemingen.
- Toerisme regionaal benaderen.
- Scenario lastig te realiseren. Weet niet goed wat ik hier mee moet.
- Hoe borg je de natuurwaarden?
- Opvolging verkoop landbouwbedrijf lastiger.
- Landbouw heeft last van recreatie.
- (Geen) minder ruimte voor een diversiteit aan initiatieven. (Door menging)
- Hoe gaan we om met omgeving waarden en de gezondheid:
- Geur
- Geluid
- Etc.
- Bouwen voor impact (woningen).
- Intentief om alle natuur elementen te onderhouden.
- Verrommeling.

Stad & Ommeland: (plattelandseconomie) (positief)

- Natuureducatie mogelijk omdat recreatieve routes door natuur/landbouw.
- Meer samenwerking tussen recreatie-agrariërs & natuur & burgers.
- Stimuleert beweging
- Kleinschalig kamperen past wel in de verweving.
- Buitengebied als recreatie uitloophoeve om natuur te ontlasten.
- Paalkamperen toestaan. (Vrij kamperen in het landschap/natuur).
- Beter voor verweving van functies op bedrijven.
- Veel kansen voor ondernemers.
- Mooie spreiding minder recreatiedruk. Men kan gaan en staan waar die wil.
- Kansen voor biologisch akkerbouw, zonder bestrijdingsmiddelen.
- Minder overlast (geur, lucht, zoönose) door minder grootschalige landbouw.
- Mits lage dichtheid O.K.
- Veelheid aan mogelijkheden goede verwevenheid.
- Kansen voor ondernemerschap.
- Recreatieve functie als middel om economisch profijt te verbreden. Maak je voor iedereen mogelijk.
- Kansen voor natuur inclusieve landbouw.
- Natuurlijke diversiteit over een groot gebied met zachte overgangen.
- Versterkt lokale economie.

Vitaal platteland (Plattelandseconomie). (Neg)

- Waak voor schaalvergroting intensieve landbouw. (Negatief)
- Dit scenario gaat uit van min of meer de bestaande situatie. Speelt niet in op de lokale problemen die overal zijn of gaan ontstaan. (Natte delen, wateroverlast).
- Voor de een is een ommetje al natuurbeleving, voor de ander pas het bos. Die behoeftes moeten duidelijk zijn.
- Minder natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging.
- Groot schalige landbouw (intensief) = nadelig voor biodiversiteit.
- Minder sociale coherentie.

- Weinig verbinding stadinwoners + boer.
- Vergoeding groenblauwe diensten dekt vaak niet de kosten.
- Geen mogelijkheid Multi-functionele-landbouw.
- Geld naar partijen van buiten regio (toerisme).
- Gemeente zegt 'nee' nee zeggen, geen ja mits het past in zone.
- Geldt gaat regio uit (landbouw).
- Scenario 2: recreatie te ver uit elkaar misschien daardoor minder recreanten.
- Bedrijven kunnen zich op 1 ding richten -> vergroten.
- Scenario 2: bedrijf moet zich aanpassen aan het gebied.

Vitaal platteland (Plattelandseconomie). (positief)

- Scheiding van natuur & recreatie zorgt dat er geen nadelige gevolgen voor natuur ontstaan.
- Geldt ook voor industrie, die wil je niet overal! Wel kleinschalige en groene economie.
- Beter voor scheiding van functies op bedrijven: richten op 1 bedrijfstak.
- Laat recreatieparken investeren in natuur gebieden als tegenprestatie.
- (Agrarische) bedrijven kunnen zich beter ontwikkelen.
- Eenvoudiger te realiseren.
- Meer garantie voor traditionele landbouw.
- Uitloop met meer recreatie oké, mix met (natuur incl.). Landbouw beter.
- Ruimte voor recreatie, maar ook ruimte voor rust.
- In bos mooie kans mits rustig/beperkt weinig.
- Behoud van stille en rustige plekken door zonering.
- Makkelijker om afstand te houden tussen kwetsbare bestemmingen en intensieve veehouderij en spuitzones.
- Per zone kan je verhelderen welke voorwaarden aan recreatieve functies hangen.
- Recreatieve clusters nabij de kern bieden kansen om deze zo toegankelijk mogelijk in te richten. T.b.v. gezondheidsbevordering.
- Recreatie passend bij de zone.

BLAD 21 2^e Werkatelier: Resultaten verdiepende deelsessies

Ontwikkeling van vrijkomende erven

Waar zouden bij sloop van bestaande gebouwen, nieuwe woningen teruggebouwd mogen worden?

Deelnemers geven aan dat nieuwe woningen na sloop vooral op het bestaande erf of binnen het bouwvlak mogen worden teruggebouwd. Dit moet kleinschalig en landschappelijk ingepast gebeuren, bijvoorbeeld door hergebruik van een oude schuur of toevoeging van tiny houses. Er is nadrukkelijke weerstand tegen verspreide bebouwing in het open landschap en tegen grootschalige villa's. Wel is er ruimte voor mantelzorgwoningen en niet-commerciële toevoegingen op het erf.

Bij verkoop of beëindiging van een bedrijf wordt ook genoemd om woningbouw te concentreren aan de stedelijke rand, om het buitengebied open te houden. Hierbij is aandacht voor een eenduidige uitstraling en gebruik van inheemse beplanting belangrijk. Kortom, herbouw wordt alleen als passend gezien wanneer deze kleinschalig, landschappelijk ingepast en gericht is op het versterken van de vitaliteit van het erf, zonder bij te dragen aan verdere versnippering van het buitengebied.

Waar is behoefte aan m.b.t. wonen in het landelijk gebied?

Er is behoefte aan meer flexibiliteit in het landelijk gebied om grote kavels te splitsen en schuren te verbouwen tot woningen, vooral voor jongeren, alleenstaanden en starters. Het realiseren van kleinere, betaalbare woningen op een erf wordt vaak genoemd, mits de ruimtelijke inpassing zorgvuldig gebeurt en het landschappelijke karakter behouden blijft.

Men pleit voor het bouwen van een beperkt aantal woningen per gebied, om verstedelijking te voorkomen. Gemeentelijke ondersteuning is gewenst om dit mogelijk te maken, bijvoorbeeld bij het splitsen van een boerderij of het herbestemmen van een schuur. Tegelijkertijd klinkt ook de wens om de huidige situatie in sommige delen van het buitengebied onveranderd te laten.

Hoe kijk je aan naar de mogelijkheid om natuur te realiseren in het buitengebied door dit als voorwaarde te koppelen aan het bouwen van een nieuwe woning of erfontwikkeling? ('rood voor groen' of nieuwe landgoederen)

De koppeling van natuurontwikkeling aan woningbouw in het buitengebied, zoals bij 'rood voor groen' of nieuwe landgoederen, wordt gezien als een kansrijk principe, mits het landschap en het groene karakter behouden blijven. Er is behoefte aan zorgvuldige begeleiding van initiatiefnemers en een duidelijke visie op waar en hoe deze ontwikkeling mag plaatsvinden.

Er klinkt ook een pleidooi voor eerst een gedegen stadsuitbreiding te realiseren, voordat wordt gekeken naar kleinschalige clusters in het buitengebied. Er moet ruimte zijn voor een breed woningaanbod, met aandacht voor betaalbaarheid, en het splitsen van bestaande erven of nummers moet mogelijk zijn wanneer er voldoende ruimte is.

Niet agrarische bedrijven

Wenselijke positieve bijdrage van bedrijvigheid in het buitengebied:

Wenselijke bedrijvigheid in het buitengebied draagt bij aan levendigheid, variatie en economische bestendigheid, mits de rust en ruimte voor natuur behouden blijven. Activiteiten zoals educatie, natuurinclusieve initiatieven en kunstzinnige projecten worden als positief ervaren, zeker wanneer ze plaatsvinden in bestaande gebouwen en zorgvuldig zijn landschappelijk ingepast.

Het toevoegen van natuur bij nieuwe ondernemingen wordt gewaardeerd, evenals initiatieven die iets betekenen voor de gemeenschap en verloedering van erven helpen voorkomen. Tegelijkertijd moet overlast, zoals drukte of verkeersproblemen, worden vermeden en moet het buitengebied vrij blijven van grootschalige commerciële ketens die de gezondheid en landelijke identiteit onder druk zetten.

Te voorkomen negatieve effecten van bedrijvigheid in het buitengebied:

Negatieve effecten van bedrijvigheid in het buitengebied moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Belangrijke zorgen zijn licht- en geluidsoverlast, met name 's nachts, en verkeersdrukke op smalle wegen, wat gevolgen heeft voor de veiligheid en nachtrust. Ook wordt gewezen op milieubelasting, zoals uitstoot, zwerfafval, en verstoring van flora en fauna.

Er is weerstand tegen massale bedrijvigheid, clustering van bedrijven, en een toename van parkeeroverlast of vrachtverkeer. Het landschap mag niet verrommelen door een betonlook: bedrijven moeten groen ingepast worden. Geen ruimte meer voor uitbreiding van sportverenigingen of andere functies die de openheid en rust van het buitengebied verder onder druk zetten.

Gewenste en ongewenste type bedrijven in het buitengebied:

In het buitengebied is er duidelijke voorkeur voor kleinschalige, landschappelijk ingepaste bedrijvigheid. Gewenst zijn bijvoorbeeld duurzame landbouwbedrijven, kleine recreatieve ondernemingen zoals een B&B, theetuin of gids-activiteiten, en educatieve initiatieven rondom

natuur en landbouw. Ook is er ruimte voor kleinschalige ouderenzorg, zoals een Knarrenhof, of meergeneratiewoningen. Kantoren aan huis zijn mogelijk, mits ze goed in het landschap passen. Agrarisch gerelateerde bedrijvigheid blijft passend, zeker wanneer het gaat om de verkoop van lokale producten. Zelfs kleinschalige energieopwekking, zoals een klaterend beekje of windmolen, wordt positief ontvangen.

Tegelijkertijd is er duidelijke afkeer van grootschalige of verstorende functies. Ongewenst zijn onder andere zonnepanelenbedrijven, een wapendepot, vliegveld, chemische industrie, en alles wat leidt tot stankoverlast of industriële uitstraling die niet past bij het karakter van Zutphen en omgeving. Ook is er weerstand tegen recreatiewoningen zoals stacaravans of vaste plekken – kamperen bij de boer wordt wel als positief gezien.

BLAD 22 3^e Werkatelier: Introductie

- Kaart met aanwezige bewoners en stakeholders

Tijdens het laatste werkatelier op 13 november 2025 werden deelnemers geïnformeerd over het resultaat van het participatieproces. Er waren zo'n 70 stakeholders en inwoners aanwezig. Op de expo werden de hoofdlijnen van de koers gepresenteerd, hoe de input uit participatie hierin is meegenomen en de vertaling per deelgebied voor verschillende thema's. Per deelgebied konden deelnemers hun reactie geven met stickers en er was ruimte om in gesprek te gaan met beleidsmedewerkers en wethouder Sjoerd Wannet. Deelnemers konden ook een korte presentatie bijwonen over de totstandkoming en hoofdlijnen van de koers.

In dit groeidocument ziet u een beknopt overzicht van de koers, de thema uitwerkingen per deelgebied en de reacties van de deelnemers hierop.

Naast de reacties met stickers zijn er ook een aantal opmerkingen geplaatst over lopende projecten in het landelijk gebied of onderwerpen die meer aansluiten bij de concrete doorvertaling van de visie in een afwegingskader bijvoorbeeld. Deze zijn teruggekoppeld aan de verantwoordelijke beleidsafdelingen.

Met dit derde werkatelier is de participatie ten einde gekomen. Verwachting is dat vanaf half december het koersdocument ter inzage ligt. Vanaf dan is het ook mogelijk een zienswijze in te dienen.

BLAD 23 3^e Werkatelier: de Koers

- Koerskaart

Tijdens het laatste werkatelier op 13 november 2025 werden deelnemers geïnformeerd over het resultaat van het participatieproces. Er waren zo'n 70 stakeholders en inwoners aanwezig. Op de expo werden de hoofdlijnen van de koers gepresenteerd, hoe de input uit participatie hierin is meegenomen en de vertaling per deelgebied voor verschillende thema's. Per deelgebied konden deelnemers hun reactie geven met stickers en er was ruimte om in gesprek te gaan met beleidsmedewerkers en wethouder Sjoerd Wannet. Deelnemers konden ook een korte presentatie bijwonen over de totstandkoming en hoofdlijnen van de koers.

In dit groeidocument ziet u een beknopt overzicht van de koers, de thema uitwerkingen per deelgebied en de reacties van de deelnemers hierop.

Naast de reacties met stickers zijn er ook een aantal opmerkingen geplaatst over lopende projecten in het landelijk gebied of onderwerpen die meer aansluiten bij de concrete doorvertaling van de visie in

een afwegingskader bijvoorbeeld. Deze zijn teruggekoppeld aan de verantwoordelijke beleidsafdelingen.

Met dit derde werkatelier is de participatie ten einde gekomen. Verwachting is dat vanaf half december het koersdocument ter inzage ligt. Vanaf dan is het ook mogelijk een zienswijze in te dienen.

BLAD 24 3^e Werkatelier: opbouw van de koers

In deze koers staan vier samenhangende ambities centraal die richting geven aan de ontwikkeling van het landelijk gebied richting 2040. Ze

zijn gekoppeld aan de kernambities uit de Omgevingsvisie Zutphen 2040 en aangevuld met een nieuw fundament: het natuurlijk systeem.

Sturende principes

Om de ambities voor het landelijk gebied van Zutphen te realiseren, zijn duidelijke keuzes nodig. Deze zes sturende principes vormen de basis voor de ruimtelijke ontwikkeling van het landelijk gebied. Ze gelden voor het hele landelijk gebied en zijn leidend bij afwegingen en besluitvorming. Elk principe geeft richting aan de inrichting, het gebruik en de omgang met de ruimte.

Ambities

- Zutphen klimaatbestendig: Fundament water- en bodemsysteem op orde
 - Water vasthouden, bergen en beter benutten om te korten en droogte te voorkomen.
 - Gezonde bodems als spons tegen droogte en piekbuien.
 - Minder uitstoot en schoner water, bodem en lucht.
- Zutphen onderneemt: Een vitaal en toekomstbestendig platteland
 - Agrarisch land blijft hoofdzakelijk bestemd voor landbouw.
 - Ontwikkeling natuur- en landschapsinclusieve landbouw.
 - Er is ruimte voor functieverandering van vrijkomende agrarische erven passend bij het LandschapsDNA.
- Beleven in Zutphen: Landschap, natuur en cultuur als kracht
 - Versterken van kenmerkende landschap en cultuurhistorie.
 - Recreatie, rust en natuur in balans.
 - Behoud van het groene karakter: het voorkomen van te veel verstening
- Zutphen bloeit: Een gezonde en leefbare leefomgeving
 - Schone lucht, water en bodem voor iedereen.
 - Het landschap nodigt uit om te ontmoeten, te bewegen en tot rust te komen.
 - Landbouw als onderdeel van de gezonde leefomgeving, met streekproducten.

Sturende principes

- Landschaps-DNA als basis
- Water- en bodemsysteem richtinggevend
- Robuust groen-blauw raamwerk met gemeentelijke regie
- Fijnmazige groenblauwe dooradering
- Landelijk gebied als uitloper van de compacte stad
- Leefbare, gezonde en schone leefomgeving

BLAD 25 3^e Werkatelier: Resultaten Gebiedsgerichte uitwerking

➤ Kaart deelgebieden

De diversiteit van het landelijk gebied vraagt om maatwerk per gebied. De gekozen deelgebieden sluiten aan bij het landschapsDNA van Zutphen, daarnaast is er de stadsrandzone die diverse deelgebieden beslaat. Op de expo zijn de deelgebieden genummerd, zo kunt u zich laten informeren over wat de koers per deelgebied betekent.

BLAD 26 3^e Werkatelier: Resultaten Kronkelwaarden

- Klimaatadaptatie: 3 positief, 0 gemiddeld en 1 negatief
- Plattelandseconomie: 0 positief, 1 gemiddeld en 0 negatief
- Natuur en biodiversiteit: 2 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Recreatie: 1 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Erven en functieverandering: geen reacties
- Wonen: 3 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Energie: 0 positief, 0 gemiddeld en 3 negatief

Klimaatadaptatie:

- Water beter vasthouden: o.a. door het verbeteren van de bodem-structuur, verondiepen, of dempen van watergangen.
- Creëren van ruimte om water te kunnen bergen bij hevige piekbuien.

Plattelandseconomie:

- Natuur- en landschapsinclusieve landbouw blijft hoofdfunctie.
- Stimuleren van kruidenrijke akkerranden, houtwallen, hagen, laanbeplanting en teeltdiversiteit.
- Glastuinbouw verduurzamen (regenwateropvang, energie-efficiëntie).
- Ruimte voor kleinschalige verblijfs- en dagrecreatie passend bij het landschap.

Natuur en biodiversiteit:

- Versterken van ecologische verbindingen tussen het Gelders Natuurnetwerk en Natura 2000.
- Ontwikkelen van fijnmazige landschappelijke structuren in combinatie met natuurherstel en klimaatadaptieve maatregelen.
- Lagere delen met hoge kweldruk bieden kansen voor versterken biodiversiteit.

Recreatie:

- Nieuwe groene verbindingen tussen stad, IJssel en oude IJsselarm bieden kansen voor de versterking van wandel- en fietsroutes.
- Aandacht voor zonering van kwetsbare natuur.
- Beleefbare overgangen tussen De Hoven en het open landschap.

Erven en functieverandering:

- Functieverandering van agrarische erven mogelijk bij ruimtelijke- en/of milieutechnische kwaliteitswinst.
- Toepassing rood voor rood regeling bij beëindiging agrarische activiteiten

Wonen:

- Zorgvuldige inpassing van de woninguitbreidingen aan De Hoven met aandacht voor de natuur- en wateropgave, passend binnen het landschapsDNA.

Energie:

- Overmarsch is een zoekgebied voor winning van zonne energie op land.

BLAD 27 3^e Werkatelier: Resultaten IJssellandschap

- Klimaatadaptatie: 2 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Plattelandseconomie: 3 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Natuur en biodiversiteit: 5 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Recreatie: 0 positief, 0 gemiddeld en 2 negatief

Klimaatadaptatie:

- Uiterwaarden hebben een belangrijke functie voor waterveiligheid, piekberging en natuurlijke dynamiek.

Plattelandseconomie:

- Agrarische ondernemers kunnen een rol spelen het in beheer van de uiterwaarden door inzet van vee voor extensieve begrazing.

Natuur en biodiversiteit:

- Verbeteren van de verbinding van het Natura 2000 gebied met de groenblauwe dooradering in de rest van het landelijk gebied en het Gelders Natuur Netwerk.
- Herstel van oever- en rivierprocessen met oog voor broed- en foerageergebieden.
- Behoud van openheid en rust als kenmerkende landschappelijke kwaliteiten.

Recreatie:

- Verbeteren van extensieve recreatieve verbindingen tussen stad en rivier
- Zonering beschermd kwetsbare natuur en behoud rust.

BLAD 28 3^e Werkatelier: Resultaten Stadsrandzone

- Klimaatadaptatie: 8 positief, 3 gemiddeld en 1 negatief
- Plattelandseconomie: 6 positief, 2 gemiddeld en 3 negatief
- Natuur en biodiversiteit: 19 positief, 1 gemiddeld en 0 negatief
- Recreatie: 4 positief, 2 gemiddeld en 17 negatief
- Erven en functieverandering: 16 positief, 0 gemiddeld en 16 negatief
- Wonen: 13 positief, 0 gemiddeld en 15 negatief
- Energie: 1 positief, 2 gemiddeld en 17 negatief

Klimaatadaptatie:

- Integreren van wateropgaven in nieuwe ontwikkelingen passend bij het water en bodemsysteem: infiltreren, vasthouden, ruimte bieden voor piekbelasting en het bergen van water in lagere delen.

Plattelandseconomie:

- De stadsrand als groene overgangszone met ruimte voor een mix van verschillende functies, passend bij de schaal en het DNA van het landschap.
- Ruimte voor nevenfuncties op agrarische erven, zoals recreatie, educatie of kleinschalige zorg.

Natuur en biodiversiteit:

- Fijnmazig versterken en ontwikkelen van laanstructuren, houtwallen en ecologische stapstenen in combinatie met klimaatadaptieve maatregelen.
- Goed aansluiten op de landschappelijke structuren van de beekdalen en landgoederen voor een samenhangend netwerk van robuuste groenblauwe verbindingen.
- Stimuleren van agrarische beheer van landschapselementen en natuur.

Recreatie:

- Versterken van uitlooptmogelijkheden en (korte) recreatieve routes tussen stad en landelijk gebied.
- Ruimte voor recreatieve voorzieningen in het groen (sport en bewegen, educatie, ontmoeten, cultuur, spelen).
- De nieuwe stadsrandzone bij de Hoven verdient speciale aandacht.

Erven en functieverandering:

- Bieden van ruimte voor functieverandering passend bij het karakter van de stadsrand.
- Rood voor rood-regeling (actualisatie nodig) is toepasbaar bij vrijkomende agrarische erven (VAB).

Wonen:

- Indien zoekgebieden uit de omgevingsvisie ontwikkeld worden is het belangrijk is dat deze passen binnen het landschappelijk-DNA.
- Buiten de zoekgebieden is meer ruimte voor wonen niet wenselijk zodat het groene karakter van de stadsrandzone behouden blijft.

Energie:

- Er ligt een zoekgebied voor zonne-energie op land in een deel van de stadsrandzone in het Zutphense Broekgebied.

BLAD 29 3^e Werkatelier: Resultaten broekgebieden & beekdalen

- Klimaatadaptatie: 14 positief, 0 gemiddeld en 5 negatief
- Plattelandseconomie: 4 positief, 0 gemiddeld en 7 negatief
- Natuur en biodiversiteit: 16 positief, 0 gemiddeld en 1 negatief
- Recreatie: 1 positief, 1 gemiddeld en 9 negatief
- Erven en functieverandering: 2 positief, 1 gemiddeld en 4 negatief
- Wonen: 10 positief, 0 gemiddeld en 4 negatief
- Energie: 0 positief, 0 gemiddeld en 10 negatief

Klimaatadaptatie:

- Het gebied is van nature nat met een hoog grondwaterpeil. In het gebied zoveel mogelijk water vastgehouden en niet afgevoerd het gebied uit.
- Bij hevige regenval wordt water geborgen en vertraagd afgevoerd. Door het verondiepen en verbreden van het stroomgebied van de beeklopen wordt hieraan bijgedragen.
- Door beken weer meer te laten meanderen wordt de afvoer van water naar de rivier vertraagd.

Plattelandseconomie:

- Het landgebruik sluit aan bij de nattere omstandigheden van dit gebied: aangepast bewerkingsregime, extensieve begrazing of passende gewassen.
- Kleinschalige, natuurinclusieve verblijfsrecreatie kan alleen wanneer ook een bijdrage wordt geleverd aan het verbeteren van het natuurlijk water- en bodemsysteem.
- Aandacht en ruimte voor nieuwe verdienmodellen en verbreden of uitbreiden van nevenfuncties voor agrariërs.

Natuur en biodiversiteit:

- Beekdalen inzetten als robuuste groen-blauwe ecologische verbindingen: ruimte voor water en natuur.
- Versterken van biodiversiteit en landschap: poelen, hagen, elzensingels, extensiever graslandbeheer en natuurlijke overgangen.

Recreatie:

- Recreatieve routes langs beken en door natte zones, passend bij draagkracht en natuur.
- Beleving van water en landschap vergroten met uitzichtpunten en informatiepunten.

Erven en functieverandering:

- Functieverandering alleen bij aantoonbare bijdrage aan het verbeteren van het water- en bodemsysteem, natuur- en landschapsherstel/ontwikkeling.
- Stoppende agrariër kan gebruik maken van de rood voor rood regeling (actualisatie nodig). De compensatiewoningen mogen niet op eigen erf worden ontwikkeld, maar elders in overleg met gemeente.

Wonen:

- Nieuwe woonbebouwing is niet mogelijk.

Energie:

- Zutphense Broekgebied is zoekgebied voor zonne-energie op land. Mogelijke ontwikkelingen van zonne-energie dragen bij aan het verbeteren van het water- en bodemsysteem.

BLAD 30 3^e Werkatelier: Resultaten oeverwal/rivierduin, kampen en essen

- Klimaatadaptatie: 13 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Plattelandseconomie: 15 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Natuur en biodiversiteit: 16 positief, 1 gemiddeld en 0 negatief
- Recreatie: 2 positief, 0 gemiddeld en 11 negatief
- Erven en functieverandering: 18 positief, 1 gemiddeld en 3 negatief
- Wonen: 32 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Energie: 13 positief, 0 gemiddeld en 1 negatief

Klimaatadaptatie:

- Het tegengaan van verdroging voor natuur en landbouw
- Bodemverbetering en verhoging organische stof, vermindert de verdichting en vergroot de sponswerking en infiltratiecapaciteit van de bodem.
- Het vertraagd afvoeren van regenwater geeft het de kans om te infiltreren en vermindert wateroverlast bij de lagere delen.
- Ruimte creëren voor het tijdelijk bergen van water bij piekbuien.

Plattelandseconomie:

- Hoofdfunctie van dit gebied blijft agrarisch; inzet op natuurinclusieve en innovatieve vormen van landbouw.
- Nevenfuncties toegestaan mits ondergeschikt aan agrarische functie.
- Vermijden van waterintensieve/-afhankelijke functies of teelten.
- Aandacht voor de extensivering van agrarische bedrijven en de benodigde ruimte daarvoor.

Natuur en biodiversiteit:

- Behoud, herstel en ontwikkelen van landschapselementen: houtwallen, laanbeplantingen, bosjes, extensief beheerde graslanden en poelen.

Recreatie:

- Wandel- en fietsroutes en uitzichtpunten die cultuurhistorie en de openheid van de essen beleefbaar maken.

Erven en functieverandering:

- Functieverandering op bestaande erven is toegestaan bij beëindiging van de agrarische functie.
- Rood-voor-rood regeling (actualisatie nodig), is van toepassing mits zorgvuldig stedenbouwkundig en landschappelijk ingepast.

Wonen:

- Geen nieuwe bebouwing op de essen, om het open cultuurhistorische landschap te behouden. Aan randen alleen bij zorgvuldige inpassing en op erven waar agrariërs stoppen.

Energie:

- Geen zonnevelden op de esgronden.

BLAD 31 3^e Werkatelier: Resultaten boszone

- Klimaatadaptatie: 8 positief, 0 gemiddeld en 1 negatief
- Plattelandseconomie: 6 positief, 0 gemiddeld en 1 negatief
- Natuur en biodiversiteit: 6 positief, 0 gemiddeld en 1 negatief
- Recreatie: 8 positief, 1 gemiddeld en 0 negatief
- Erven en functieverandering: 9 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Wonen: 7 positief, 0 gemiddeld en 0 negatief
- Energie: 12 positief, 0 gemiddeld en 5 negatief

Klimaatadaptatie:

- Bodemverbetering vergroot de sponswerking en infiltratiecapaciteit van de bodem en vermindert verdroging.

- Het vasthouden van regenwater geeft het de kans om te infiltreren en het grondwaterpeil te verhogen. Dit vermindert wateroverlast bij de lagere delen.
- Klimaatbestendig maken van het bos door verdamping te verminderen: verloofing (omvorming van naald- naar loofbos) en meer open plekken. Inzet op een mix van inheemse soorten die klimaatbestendig is.

Plattelandseconomie:

- Duurzaam bosbeheer inclusief houtproductie.
- Ruimte voor kleinschalige, landschappelijk passende verblijfsrecreatie en evenementen.

Natuur en biodiversiteit:

- Behouden, versterken en ontwikkelen van natuurwaarden en groenblauwe verbindingen.
- Verhogen van biodiversiteit door aanleg of herstel van landschapselementen zoals: houtwallen, mantel- en zoomvegetaties en natuurlijke overgangen van bos naar landbouwgebied en beekdalen.

Recreatie:

- Ruimte voor extensieve recreatie, zolang rust, donkerte, erfgoed en natuur niet onder druk komen te staan (zonering). De meest kwetsbare gebieden worden ontzien.
- Behoud en beleving van de landgoederen via lanen, zichtlijnen en beleefbaarheid van de historie.

Erven en functieverandering:

- Bieden van ruimte voor functieverandering passend bij het karakter van de boszone, mits zorgvuldig landschappelijk ingepast.
- Rood voor rood-regeling wordt geactualiseerd toepasbaar bij vrijkomende agrarische erven (VAB).
- Functieverandering op landgoederen toestaan als het bijdraagt aan behoud van de monumentale bebouwing, cultuurhistorie, natuur en landschap en aansluit en/of bijdraagt aan een natuurlijk(er) water- en bodemsysteem.

Wonen:

- Woonfuncties op erven (stoppende agrariërs)/landgoederen zijn alleen toegestaan t.b.v. de instandhouding en het toekomstbestendig houden van het erfgoed en het landschap.

Energie:

- Geen ruimte voor grootschalige grondgebonden energie opwek of grootschalige windturbines.